

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАНЧЫ ОРОЙУОНУЛААБЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭБИТТЭР
ДЕНУТАТТАРЫН ОРОЙУОН ИЛААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чурапчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1961 жыл алтыннын
15 күнүттөн тахсар

№ 152 (4109)

1971 жыл. Ахсынны 21 күнэ
ОПТУОРУННУК

Сыаната
2 харчы

САРСЫН—ЭНЕРГЕТИК КҮНЭ

Быыды бииһи оройуонмутугар үлэбэ кирибит дитердэй
автоматическай электростанция — Саха сириг Аһар бодот
таас тутуута.

Снимоктары: үөһө — электростанция кылабынай корууна;
Аалара — динэ таһынаабы подстанция.

П. Попов, фотолара.

Билигин техникескэй сайдыыны, норуот хаһаайысты-
батын бары салаалара сайдыыларын хааччыйар сүмүгүн
норуоту электрификация толорор. Промышленностька хайа
баарлар салаатыгар электроэнергияны туһаныа авто-
матизация уонна механизация таһымын, үлэ өтөрүм-
түөтэ үрдээһинин ситиһэр кыады бээр.

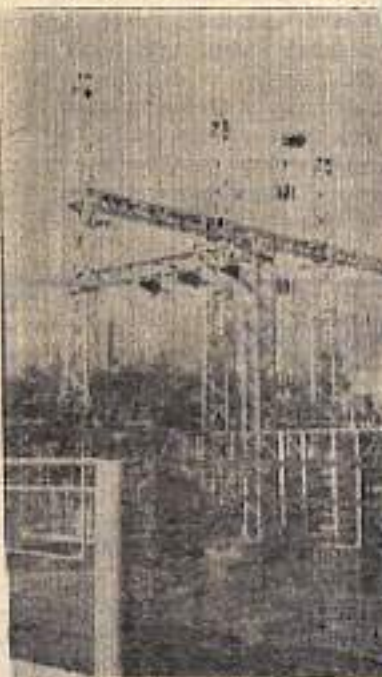
Бииһи дойдубут аан дойду энергетикатын иһини
лүһүтүр иһэр. Электрэнергияны уолсай өгөрөн то-
һаарымыа иһин Европада бастаан, аан дойдута иһини
миһэтэлэра ылар.

Советскай энергетика историята Советтар бүтүн Рас-
сийада VIII съездэригэр В. И. Ленин даһааһаагар
ГОЭЛРО быһаана. Коммунистическай партия иһини
программаттанан табыллыбыт ахсыннытаабы умуллу-
бут күннэригэр сабаланаар. Онтон ыла ааспыт 51 сыл
уотатыгар бииһи дойдубутугар сүмүгүн күүстээх техно-
логий электростанциялар тутулууллар, Волгада, Днепр-
га, Енисейга, Ангарага жодун гидроэлектростанциялар
быһыттар дьаһдэһаар атомнай электростанциялар
үлэһэттэр, сир аһыннаабы иһин уулар уонна муора-
лар ууларын таһыма үрдээһинин күүстэрэ туһанылар
буолдулар.

Электрификация туһунан В. И. Ленин идеялара бии-
ге коммунисттар, дохсун научнай-техникескэй революция
көмүгэр, бэйэлэрин актуальностарын, революционнай-
дык уларыт тутар күүстэрин сүтэрбиттэр. ССКП
XXIV съези саага пиялеткада электроэнергетиканы
түргөн түтүмүнүн сайыннаар соругу туруорда.
Дойдуну кэлиһэ электрификациялааһын туһунан ле-
нинскэй идеялар олоххо кирииллэригэр саага бодон
хардым өтөрүлүөдэ.

Теплоэнергетика сүрүн хайысхатынан үрдэтэлибит
кыаһааһаах блоктары үлэбэ киллэрин буолуоҕа. Гидро-
энергетикада — электрэнергияны өтөрүү, сирин ситиһи-
рин, норуот хаһаайыстыбатын уонна хааччыйыа, судо-
ходоһтоһуу уонна балыгы үөһэтүһүн сайыннарын
кэлиһэ быһаарар кыаһаах гидроузеллэри тутуу.
Атомнай электростанциялары тутуу иһин программаттан
олоххо киллэрин саралаһыа, теплофикация салгыа
сайдыа. Тым хаһаайыстыбатын электричествоһаан са-
биһаһаһаа биллэ-көстө үрдэтэр сорук турда, ол иһин
тым сиригэр жолуһуонтан таһа километр уһунаах саага
линияны тардан үлэбэ киллэриһхэ наада. Советскай
Союз кэлиһэ электрическэй систематын аһар үлэ
салгыа ыһыттылар.

ССКП XXIV съезин уураахтарынан өрө күүрдүлүн
туран Советскай энергетиктар бэйэлэрин бырааһын-
ныһаарын дойдуну электрификациялааһында саага
ыһааһаарынан көрөдүлөр.

КЫРАНЫЫССА ИЭНУУ

Индостан түмүл арыһын балаһыаннаһа

Иһини Бенгалия столица-
тыгар Даккада официалыа
үчүрүддөннелэр аһыһыһаар.
Административнай аппарат
үлэтин Даккада кэлбит Бангладеш
былаастарын үрдүү
представителлэрэ баһыһыһа-
лар.

Саага администрация бары
сүрүн хааччыһаар сфереларга
үлэһэттэригэр дойдуну хаһа-
аһыһыһаар уонна админис-
тративнай олоһун көлүгэр тү-
һэригэр бэрт түргэһини иһи-
рэдлэригэр радионаан ыһырдэ.
Маһаһыһаар иһиниһэ дала-
лаһаай хонтуоралары саага-
дан аһарга сөптөөх үлэһэттэ-
лэрэргэ этии өтөрүлүһа.

Тас дойдулар информация-
най агентстволара биллэрэ-
лар.

Аһааһаа Пакистан-
га Яхья Хан уонна иһини
байыһаанай администрациятын
отставкада таһаарары модь-
уһаар Демонстрациялар буола-
лар. Демонстрациялар гражд-
скай правительствонун тарһа-
лар.

ри модьуаллар Демонстра-
циялар Пакистан Народнай
партияһаан иһиниһэ аһын
политическай уонна обще-
ственнай тарһаларынан та-
риһаллар.

ССТА.

ПАТРИОТТАР СИТИИИЛЭРЭ

Ханой. ССТА. Вьетнам иһи-
формационнай агитстрота
биллэрэһинэн, Согуруу Вьет-
нам фронттарыгар байыһаанай
дьяһыһаар хааһыһаарыгар
Согуруу Вьетнам босхолоһуу-
тун народнай сөбүдүһааһа
күүстэрэ бүтөн эрэр сыл уон
мйдарыгар өстөөх 230 ты-
һааһаарыгар өстөөх 230 ты-

һыһаан сааһааһаар уонна
офицердарын стройтан туо-
раттылар.
Патриоттар 50 полккаа, 9
артиллерийскай дивизиону
үлүтү сыһылар, өстөөх албаһ
аһаһааннах бойбуой техника-
тын суох өтөрүлүһа иһиниһэ
алдыттылар.

БИИГИ ОРОЙУОММУТУГАР

ЭБИИ БЫЫБАР ТҮМҮКТЭРЭ

Ахсынны 19 күнүгэр —
баскыһыһааһаа оройуон Со-
веттар 3 №-дээх Баһыһаа-
ды, 8 №-дээх Харбаһааһаа-
ды уонна 15 №-дээх Нура-
һааһаа быыбардыгар уоһу-
руктарга депутатка кандидат-
тарынан туруоруллубут т.т.
Синаев А. А., Кривошапкин
А. М. уонна Пермяков М. Е.
иһини туһааннаах уоһуруктар.

га эбиин быыбардар ыһыһаан-
нылар.

Бу уоһуруктар иһиниһаа
кирибит бары быыбардааччы-
лара быыбардыгар учаһаа-
тарга наһан буһа бары биһи-
иһини курдук депутатка кан-
дидаттар иһини бэйэлэрин
күоһастарын 100 бырыһаан
иһини туһааннаах уоһуруктар бээрдиһэр.

КЭЛЭР СЫА СУОТУГАР

Сыдаа отделениеһаан ман-
ныһыһаа социалистиче-
скайдыа куоталаһыһаа
кириһэн туран үлэһа үрдү-
көрдөрүүнү ситиһаар. От-
деление ситиһиһаа быһааһа
үүһу маһын быһааһаан 108,9
бырыһаан толордо.

Фермалар иһини ардыла-
рыгар куоталаһыһаа комму-
нистическай үлэ коллективна
аһын ылар иһини өхсүһаар
Бэрэ биргэһааһаа коммуни-
стическай үлэ ударниһаа Попов
П. С. старшайдаах фермат
бастаа. Ферма ситиһиһаа
аһааһаа быһааһаан 3471 кг
маһы быһааһаан 108,4
бырыһаан толордо.

Манныһыһаа Ндлыкхова
А. Т. биһирдиги фуражнай
ыһааһаан 1641. Пудова А. А.
1480, Прокопьева М. И.
1394 кг үүтү маһы сыһааһа
быһааһаан толордулар.

Уһун Куоһа биргэһааһаа
халдыһааһаа фермат иһи-
һаа миһэтэһи ыһаа. Бу ферма
старшай Дьяковскай Е. А.
биһирдиги ыһааһаан 1609,
манныһыһаа Макарова И. С.
1374 кг маһы аһаа сыһааһа
сөрүдөһаарын аһааһаар.

Отделение үрдүүһа барыһа
11 манныһыһаа маһар сыһа
суотугар үлэһаар.

П. МАКАРОВ.

КУСТОВОЙ СЕМИНАРДАР

ССКП райкомун пропаганда-
да уонна агитацияда отдела сра-
йуон бары хаһааһыһааһаа
рыһаан кэриһа сыһааһа комму-
нистическай үлэ өхсүһааһа-
рын пропагандистарыгар, по-
литинформатордарга, агита-
тарга аһааһа ахсынны 13-16
күннэригэр кустовой семинар-
дары тарһаан ыһаа.

Пропагандистар ССКП рай-
комун пропагандеда уонна
агитацияда отделын сөбүдүһа-
һааһа таб. Федотов И. И.
«ССКП XXIV съезин уонна
Кини Комитет кэлин таһыһа-
лааһа уураахтарыгар көрдө-
бүллэригэр сөп түбэһиннэһэн,
оройуоннаа экономикай
үөрөһа тарһиһи соруктарыһа,
аһа хаһааһыһааһаа управ-
ленниһаа кылааһыһаа бухгал-
тера таб. Собакин С. А. «Со-

циалистическай производствонун
эффективностиһаа үрдүүһа—сү-
рун сорук». Субурууһаан
патыһаан совхоз экономикай
таб. Соловьев П. С. «Кэлин
биргэһаа производствонун
быһааһааһаа уонна экономи-
ческай көрүлэһиһаа система-
ларын туһуһаа». Эриһи
Эриһиһаа патыһаан колхоз кы-
лааһыһаа экономикай таб. Ти-
расов Н. П. уонна совхоз
старшай экономикай таб. Дьяч-
ковскай И. С. «Социалистиче-
скай предприятие уонна про-
изводственной коллективна,
тустарыһаа лекцияларын
иһиттэһаар, албаһ босхолоһуу-
тары мыйтаһаһаар.

Кустовой семинардарга
250-ча киһи сыһааһа.

«СО» көрр.

ХАЙБАЛЛААХ ДЬЫАЛА

С. И. Монастырев бэйэлэрэ үтүө сайаалары-
нан сыһыалаан биризмэлэрин дахсыбынча

ДОБОРДОҢУУ ТУТУУТА

Тугуу барар сүүнэ нэнг сириган Йогт
намандаңы дофотторун ынганы сонсрған ене
пандиатар үлөһиндлер, бейни харымсамма:
үлөләринен истинг ытынтабыды ылалтар

В. Соболев фотота,
ССТА фотохрониката.

ОРДЕННААХ СЫЛГЫҢЫТ

Н. МАКСИМОВ.
СЭДИННЭВТИН ОЛОХТООДО.

ТУНУГАР КЫНАЛБА ЭТЭ

дун кыргыдабас кини, оностон спортулар бни.
кыялдыбет суолбута. Ону Е. Н. Прогазов,
С. Н. Монастырев бэйазэре үтүө сайгалары- Чуралч
ияй сыһысалап биризмэлэрин дахсыбында

Латылы Олохтэбэ.

ИСТИГНИК МАХТАНАБЫН

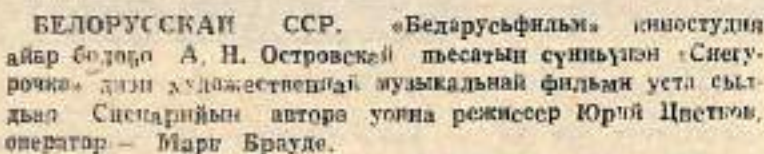
С. И. Монастырев бэйэлэрэ үтүө сайаалары-
нан сыһыалаан биризмэлэрин дахсыбынча

Чуралчы сэдээнньэтин олохторо.

ИЗДАНИЕ СЪВЪЗНИЧЕСТВЕНА ОБЩНОСТ.

Специализация: автоматизация групповых работ. Фотоаппаратура: ССТА фотоаппаратура. П. Кекало фотота.

Ч. Мезин фотога. ССТА фотохранилаца.

Даринг, Саха сурун сурууһааччылар Семен уонна
нааччыларын сэмүүт бэрэ-
былдьадытын чилиэксэ «Хо-
туту сулуу» сурунаал редак-
тора Николай Гаврилович
Зелотерев — Якутскай Эрилин
Эристин аатынан докум. кол-
лекцияларын кытары көрүс-
тэ.

Биачари аһарыгар колхоз тугустарда.
Партикомун секретары Н. С. Корсунууга абааччылар
Дмитриев колхоз уюнга суру М. Г. Павлова, И. Д. Неустроев,
бааччылар союзтарын харда М. Е. Федосеев тал этүүлэр,
рыта шэфтинилэрин былаа Түмүккэ алтыс агитация кон-
рын билинишхүлдэ. церт көрдөрдө. Ойно «Телес»

Суруйлаачмы бэлэгийн айбар үдэтэн туулам бэрт карахса- биллаахтун консатта. Кини калхоз библиотекатыран су-

романтан быһа гурдан биэр тастүүлэх пьеса ситиллилээх- тин туруорудунна.

Н. Федоров.

Ассыгт бэлэнсэдэ, ажыны
ны 17 жүнүгэр оройуоннаады
библиотека тарайыттынэн
культура дьыннэр Иван Го-
голев суруйбут «Мин элчигин
таптыбын» дьон сэлэннэр
аарлааччылар конференциялара
буолан ааста. Сэлэн аятора
Н. М. Гоголев олозун, айар
үлэтин уонна бу кырытыллар
сэлэнин туһунан даадыааты
эдэр автор Семён Семенов
оһордо.

Ойгон салгыы сәһән сүрүн
геройун образтарын ырытты,
та культура оройуоннаабы
днэтин методна Анастасия
Николаева, оройуоннаады библиотекана методна Дария Сидорова, БВСЛКС райкомун үлэһиттэрэ Христина Федулова, Юрий Макароп, ССКП райкомун библиотекара Анастасия Гоголева уонна промкомбинат библиотекара Татьяна Шалаева кытыныылар.

Каниләр бу сәһән бийиги
иччалыт бүгүгү күннең
олдун, үлэти, байытты-
лавытын үчүмдиз карда-
шымдылары янәвисте да
айыада диян аабыччылар
праллерки эттиләр.

С. Эверстов.

(Бүтүүтэ. Иини 3 стр. нэр.)
ро хаймалдыбыт сир хараа-
бытыгар сыталчара. Ааган
көрбүтэ хао да кулун абилли-
бит этэ, ол онуугар биер биз
суога. Доворгун хаана тыншы
диабеттин, атыыр диэнн көр-
бүтэ, анараагыта атыгыраа-
бытыгы, таахытын тартды-
балыгы, сирн табылгыта.
Суох бизэтин көрдүү барыан
санаабыта да, сымлайбыта
таайан, хараната да бэрт буо-
дан, дыһаллиригэр эрэ тий-
битэ, «Сарсыарда эрдэ ки-
лиэм» диң санаабыта. Ата
тытэбиттин төһмүт холуу
хаарын тодута үтүктэн дэрнэ-
битэ диэнн соруттамын көр-
дөөбөккө дуулуспута.

Диабетигэр тийгнэж тууш үнэ ааспыт этэ. Олус утуйан хаалчам дива, дьонун уулушнарбакка эрэ, таластын быстах сыйпыта. Наһаа улуунуу утуйбууна холунаа түрбүтэ, кэргэнэ турш уотун отубут этэ. Таигад баардымы тариминтин көрөт, кэрэглэх: «Хайа, добоор, барааны тунуун дуу, олох да утуйбатын дин, — диабетэ, авырчыттым, «Хойутаары тунарим, чэйдэ.»

диэт атын ыгымырды тухсуыта. Тонмут ат, хаамыан олус баарбыт быччылаллаа, ичинтигэр кэлэн тамчытынан, ирдэһинэн ситэһэлтэжэбита, тичмырбыта. Амысар бурдук кутаат, чэйдии кирбитэ.

Сылгыйымт үлэтисэр оһуобай режим суох. Кани нун хайа баҕарар кэмигэр үлэ үһүгэр сылдьар. Кыһалда үпрээтэҕинэ, түүнү-күнүһү вахсыбыннар гойдэбин. Сылгыйымт иллитигэр, сүтэ эрбин да тулгатар, бартыбыал да кыһымматар, атын үүнүчү тутан түүн-күнүс диэбэҕкэ, снэдээҕин дьэбдэттин, үлэтин күһү саҕаланыа да диэ. Сылгыйымттар дэи оһуу оһуобай үлэлээх дьон. Итинник саҕыы-саҕыа, иһиһи ырааттар ыраатан иһэ. Бу Гдэрил Семенович Ионировдан ээ.

Гаврил Семенович —
орденнаах сынтыг
Гаврил Семенович 1948
снлдаахтан сынтыг. Совет-
ской Армияга сулууслааһы-
на эрэ ити үлэтин арылах сын-
тохото сындыбыта. Иини
Субуруускай аатынан сохор
Болтонготоруу отделение-
тыгар олорор, ончо үлэсинир.
Олоһун эрчимнээх адэр сааһа
бу дойдусынгар, уруккута
А. Стаханов аатынан колхоз-
ка Болтонго Арыһаһаар аас-
пыта. Кыра сааһытан колхоз
ааһа үлэтингэр үлэһэбинэ.

Килин оло саайыгтан сымгы-
лыт буолар баҕа санаалааҕа.
Ого сымдан соннуур аттара
күүстэх, быһый буоларын
себулүүр. Килин удаатан ба-
рыт ырыт сымгылары көрдө-
бүнэ, хараҕыттан үтүстүн уу-
тахсара. Сымгыны таптааһы-
на ологу таптааһытыга нубу-
лүбүтэ.

Гаврил Семенович салабар
эвентот 1969—70 с.с. нис-
тунга үрдүн көрдөрүүнү өн-
тиспитэ. Заено 219 биэттай

219 нуулуу ылыбыа. Сомен
Москваи 70 бизил, эвеноод
Гарри Нолгородов байта 70
бизил корбүттэра уонда итэ-
элэни кулуу ылыбыттара. Ил-
аһини кинилэр Улуу Москвада
Норуот хаһаайыстыбатын си-
тибинистин Быыстаппытыр
кытталларыгар үөрүүлэх су-
ругу туһуттара.

Звено чилимнэрэ тустайх үлэлэригэр ураты аһааһындаахтарын таһынан, бары халмакыстыбаһай үлэһэ активнайдык кытталлар, сайыннайын от үлэтигэр кытталлар, хаваччабы бөлгөннөөхтүк тутталлар.

Бийд Болотог сэлэгдмтгэ-
гарыг түбүнтэх хүнүн ас-
та. Улахан сэлэгилэргэ бөн-
тировка уонна сымт уонсай
ахсаанын чуолкайдаанын. Ну
үлэлэри сэргэ убаһагы араа-
рым, араарылдыбыт убаһа-
дартан рабочалдарга, сулуус-
нааахтарга атастаһыма
биирин, госзакупка туттарыма.
Этээх, 'тот атымы үөрүү ил-
бирэтин үгүс сатаама, дэ-
дурдаах буолууну, сырамы,
харыстаммака үдөһөри эрч-
бүттэ. Бй дигэртэн өлө
ордук кэмгэ сымтаттар сир-
ралаах үдэлэрини 50 убаһа
дону кытта атастаһыма, 30
государствога туттарыма.
Убаһалар орто нйааһынага

Тийнхэнэ нэлэр сэдлаадын хайунакка, сурууналга сурууналгах бишр да гүйсэр суух, Шеломов Никита, Попова Клара уонкуу солдуубайндах сурутуулаахтар. Татомыр хайунакка «Хэлэа буса» хас дыа хайуу нэлэбэ.

Барыта 96-содкуобайдаах бэчээккэ суруттуубут. Нүөтүс-
һыгыга 96-содкуобайдары сурутан VIII «б» кылааҥа бастаат.
Иннини VII «а», үсүбү VI «д» кылаастары алдыһар.

B. HOEBA

Чурапчы акыс кытаастах бекүбэлэ.

VII *5* KLEBANOV.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

СССР районо, райсовет исподнома СССР индустрия
уа ырыдыаас улаһыта, пенсионер

СЕДАЛИЩЕВ ЕГОР НИКИТИЧ

уһун, марахан ырым кэнниттэн олбүтүттэн көргөһүр,
аймахтарыгар динге кутурданнарын билдэрэлтэр.

Үл-банк үлмнлтарин органдарын партиялай тәрнәтә, профсоюзун местьама уонга администрацияллара гөсстрәх ороһуонаалары инспекциятын урукун инспектора, ССКП чилимә, пенсионер

СЕДАЛИЩЕВ ЕГОР НИКИТИЧ

ушун, маразмачыларын кинизттен өлбүтүрүш бөлүмдөрүн диний кутурданыларын бекуюшчуу көргөткөнгө, ан-махтарылар ушун табаарыстарылар тиердэлээр.

Талтыр көргөм, ажабыт, алабыт уонна ачмакчат
СССР чилина, пенсионер

СЕДАЛИЩЕВ ЕГОР НИКИТИЧ

ушун, маражын ыарым кзиниттен олбүтүн бары аймах-
тарыгар, табаарыстарыгар уонна бидэр дьонноругар
түгүлбүт.

Кэргэнэ, оёдолоро, сизиннэрэ, аймахтара.

Заказ № 152 Чурапчинская районная типография с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12 Тираж 2471